

The European Network of Prosecutors for the Environment (ENPE)

Piotr Nowak

Co-funded by the
European Union

**European Network of
Prosecutors for the
Environment**
Réseau des Procureurs Européens pour
l'environnement

1

Our ENPE Mission Statement:

*“to improve Compliance with EU Environmental Law by
addressing uneven and incomplete implementation
across Member States through improvements to the
efficiency and effectiveness of prosecutors and judges
in combating environmental crime.”*

Co-funded by the
European Union

**European Network of
Prosecutors for the
Environment**
Réseau des Procureurs Européens pour
l'environnement

2

Our purpose:

is to promote the enforcement of environmental criminal law by supporting the operational work of environmental prosecutors

- We are open to organisations involved in the prosecution of environmental crime;
- Providing training, guidance and support to operational prosecutors in their day-to-day activities;
- 2022 is our 10-year anniversary; having started in 2012 with 8 members, we now have **54** members representing **32** countries.

Co-funded by the
European Union

**European Network of
Prosecutors for the
Environment**

Réseau des Procureurs Européens pour
l'environnement

3

What do we do?

- Support (EU) Directorate General for Environment (DG ENV) in contributing to the Environmental Compliance Assurance initiative and associated work programmes (e.g. Zero Pollution Action Plan);
- Through our three new ENPE Working Groups – Waste & Illegal pesticides; Wildlife crime & Pollution, we provide training and guidance to operational prosecutors;
- Work with the US DoJ and Eurojust & Europol to cooperate and collaborate as needed in tackling transnational environmental crime e.g. Maritime environmental crime, Wildlife crime and international waste crime

Co-funded by the
European Union

**European Network of
Prosecutors for the
Environment**

Réseau des Procureurs Européens pour
l'environnement

4

What do we do?

- Support (EU) Directorate General for Environment (DG ENV) in contributing to the Environmental Compliance Assurance initiative and associated work programmes (e.g. Zero Pollution Action Plan);
- Through our three new ENPE Working Groups – Waste & Illegal pesticides; Wildlife crime & Pollution, we provide training and guidance to operational prosecutors;
- Work with the US DoJ and Eurojust & Europol to cooperate and collaborate as needed in tackling transnational environmental crime e.g. Maritime environmental crime, Wildlife crime and international waste crime

Co-funded by the
European Union

**European Network of
Prosecutors for the
Environment**
Réseau des Procureurs Européens pour
l'environnement

5

Example of our work: EU, US DoJ, ENPE, Europol & Eurojust Liaison Meeting and event, The Hague, 29-30/09/2022

Co-funded by the
European Union

**European Network of
Prosecutors for the
Environment**
Réseau des Procureurs Européens pour
l'environnement

6

ENPE supports democracy and the rule of law.

We support the Ukrainian people in resisting an assault on their national sovereignty.

7

Piotr Nowak, European Network of Prosecutors for the Environment (ENPE)

8

9

WODA

Generalne spojrzenie:

- około 70 procent wody wykorzystywanej przez ludzi zużywa rolnictwo
- 20 procent przemysł
- 10 procent gospodarstwa domowe
- zawartość wody w organizmie ludzkim około 70%

9

10

DYREKTYWA RADY z dnia 21 maja 1991 r. dotycząca
oczyszczania ścieków komunalnych (91/271/EWG)

10

TRAKTAT O FUNKCJONOWANIU UNII EUROPEJSKIEJ

11

Artykuł 288

W celu wykonania kompetencji Unii instytucje przyjmują rozporządzenia, dyrektywy, decyzje, zalecenia i opinie.

- ▶ Rozporządzenie ma zasięg ogólny. Wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich Państwach Członkowskich.
- ▶ Dyrektywa wiąże każde Państwo Członkowskie, do którego jest kierowana, w odniesieniu do rezultatu, który ma być osiągnięty, pozostawia jednak organom krajowym swobodę wyboru formy i środków.
- ▶ Decyzja wiąże w całości. Decyzja, która wskazuje adresatów, wiąże tylko tych adresatów.
- ▶ Zalecenia i opinie nie mają mocy wiążącej.

11

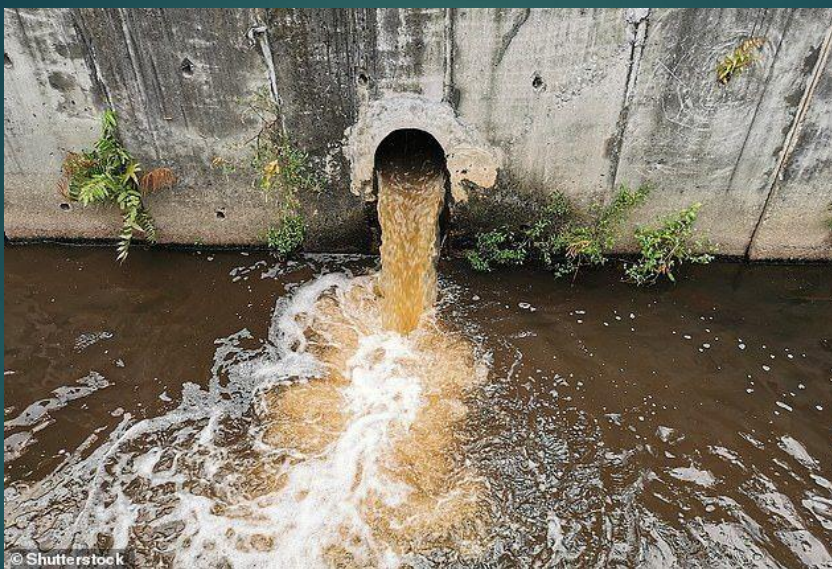
12

Ścieki miejskie są jednym z głównych źródeł zanieczyszczenia wody, jeśli nie są gromadzone i oczyszczane zgodnie z przepisami UE. Zawierają one materię organiczną, azot i fosfor. Wszystkie te substancje są usuwane po odpowiednim oczyszczeniu, w przeciwnym razie mogą prowadzić do eutrofizacji. Ponadto zanieczyszczona szkodliwymi chemikaliami, bakteriami woda, która nie jest właściwie oczyszczana przed jej odprowadzeniem wpływa na bezpośrednio nasze zdrowie i szkodzi rzekom, jeziorom i wodom przybrzeżnym.

12

O czym mówimy w praktyce ?

13

14

15

Zanieczyszczony ciek wodny na
współczesnym osiedlu
mieszkaniowym

15

Wyschnięta rzeka, New Delhi

16

Pandemia COVID-19 także spowodowała wzrost zanieczyszczeń wód

17

17

DYREKTYWA RADY z dnia 21 maja 1991 r. dotycząca
oczyszczania ścieków komunalnych (91/271/EWG)

18

CELE DYREKTYWY

- Dyrektywa ta ma na celu ochronę środowiska w Unii Europejskiej (UE) przed niekorzystnym oddziaływaniem (takim jak eutrofizacja) ścieków komunalnych.
- Określa ona unijne zasady zbierania, oczyszczania i odprowadzania ścieków. Przepisy odnoszą się też do ścieków wytwarzanych z niektórych sektorów przemysłu, np. przemysł rolno-spożywczy w tym przetwórstwo spożywcze

18

19

Kraje UE w myśl dyrektywy zostały zobligowane aby:

-zbierać i oczyszczać ścieki w ośrodkach miejskich zamieszkałych przez przynajmniej 2000 osób oraz poddawać zgromadzone ścieki wtórnemu oczyszczaniu,

-stosować bardziej zaawansowane oczyszczanie w ośrodkach miejskich zamieszkałych przez ponad 10 000 osób i znajdujących się w określonych obszarach wrażliwych,

-zagwarantować poprawną eksploatację oczyszczalni ścieków celem zapewnienia wystarczającej wydajności i zdolności działania, w każdych normalnych warunkach pogodowych,

-podejmować działania w celu ograniczania zanieczyszczeń wód, do których odprowadzane są ścieki, pochodzących z przelewów wód burzowych w ekstremalnych sytuacjach, takich jak wyjątkowo obfite opady deszczu, monitorować wydajność oczyszczalni oraz wód, do których odprowadzane są ścieki,

-monitorować usuwanie i ponowne wykorzystywanie osadów ściekowych.

19

20

Dyrektywa w art. 2 zawiera między innymi definicje

- ▶ „ścieki komunalne” oznaczają ścieki bytowe lub mieszaninę ścieków bytowych ze ściekami przemysłowymi i/lub wodami opadowymi;
- ▶ „ścieki bytowe” oznaczają ścieki z osiedli mieszkaniowych i terenów usługowych, powstające najczęściej w wyniku ludzkiego metabolizmu oraz funkcjonowania gospodarstw domowych;
- ▶ „ścieki przemysłowe” oznaczają wszelkie ścieki odprowadzane z obszarów, na których prowadzi się działalność handlową lub przemysłową, nie będące ściekami bytowymi lub wodami opadowymi;
- ▶ „właściwe oczyszczanie” oznacza oczyszczanie ścieków komunalnych za pomocą jakiegokolwiek procesu i/lub systemu usuwania pozwalającego wodom, do których odprowadzane są ścieki, osiągać odpowiednie wskaźniki jakości oraz spełniać inne wymagania określone w przepisach niniejszej dyrektywy i w przepisach innych odpowiednich dyrektyw Wspólnoty;
- ▶ „eutrofizacja” oznacza wzbogacenie wody składnikami odżywczymi, szczególnie związkami azotu i/lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów i wyższych form życia roślinnego, co jest przyczyną niepożądanych zakłóceń równowagi wśród organizmów żyjących w wodzie, oraz jakości danych wód;

20

Dyrektywa zawiera dwa załączniki:

Załącznik I - określa metody monitorowania i oceny wyników i wyszczególnia wymogi ogólne dotyczące: systemów zbierania, zrzutów z oczyszczalni ścieków komunalnych, w tym ich dopuszczalnych wartości emisji, zrzutów ścieków przemysłowych do komunalnych systemów zbierania.

Załącznik II - opisuje kryteria wskazywania wrażliwych i mniej wrażliwych obszarów.

ZAŁĄCZNIK II

KRYTERIA WYZNACZANIA OBSZARÓW WRAŻLIWYCH I MNIEJ WRAŻLIWYCH

A. Obszary wrażliwe

Zbiornik wodny musi zostać określony jako obszar wrażliwy, jeśli należy do jednej z poniższych grup:

a) naturalne jeziora słodkowodne i inne zbiorniki wód słodkich, estuaria i wody przybrzeżne, co do których stwierdzono, że są eutroficzne, lub które mogą stać się eutroficzne w bliskiej przyszłości, jeśli nie zostaną podjęte działania ochronne.

Przy ustalaniu substancji odżywczych, których zawartość ma być ograniczona przez bardziej rygorystyczne oczyszczanie, można brać pod uwagę następujące elementy:

i) jeziora i strumienie wpadające do jezior, zbiorników wodnych lub zamkniętych zatok, co do których stwierdzono, że wykazują niewielki stopień wymiany wód i może mieć miejsce akumulacja. Na takich obszarach należy wprowadzić usuwanie fosforu, chyba że można wykazać, że usunięcie fosforu nie będzie wywierać wpływu na poziom eutrofizacji. W przypadkach gdy dokonuje się zrzutów z dużych aglomeracji, można również rozważać usuwanie azotu;

ii) estuaria, zatoki i inne wody przybrzeżne, co do których stwierdzono, że mają niewielki stopień wymiany wód lub odbierają duże ilości substancji odżywczych. Zrzuty ścieków z małych aglomeracji mają zazwyczaj mniejsze znaczenie na takich obszarach, ale należy wprowadzić usuwanie fosforu i/lub azotu dla dużych aglomeracji, chyba że można wykazać, że usuwanie tych substancji nie będzie miało wpływu na poziom eutrofizacji;

b) słodkie wody powierzchniowe, przeznaczone do pozyskiwania wody pitnej, która mogłaby zawierać więcej azotanów niż wynosi ich stężenie określone w odpowiednich przepisach dyrektywy Rady 75/440/EWG z dnia 16 czerwca 1975 r. dotyczącej wymaganej jakości wód powierzchniowych przeznaczonych do pozyskiwania wody pitnej w Państwach Członkowskich (1), jeżeli nie jest planowane podjęcie żadnych przedsięwzięć ochronnych;

c) obszary, na których oczyszczanie dokładniejsze niż określone w art. 4 niniejszej dyrektywy jest konieczne do spełnienia wymagań innych dyrektyw Rady.

B. Obszary mniej wrażliwe

Morskie zbiorniki wodne lub obszar morski mogą zostać określone jako obszar mniej wrażliwy, jeśli odprowadzanie ścieków nie wpływa niekorzystnie na środowisko pod względem warunków morfologicznych, hydrologicznych lub szczególnych warunków hydraulicznych panujących na tym terenie.

Przy wskazywaniu obszarów mniej wrażliwych Państwa Członkowskie biorą pod uwagę ryzyko przemieszczenia odprowadzonego ładunku ścieków do sąsiadujących obszarów, gdzie może on wywołać niekorzystne skutki środowisku. Państwa Członkowskie uznają istnienie obszarów wrażliwych poza zasięgiem swojej jurysdykcji.

Przy wskazywaniu obszarów mniej wrażliwych bierze się pod uwagę następujące elementy: otwarte zatoki, estuaria i inne wody przybrzeżne z dużym stopniem wymiany wód, nie podlegające eutrofizacji lub nie zagrożone niedotlenieniem, co do których uważa się, że jest mało prawdopodobne, żeby stały się eutroficzne lub wykazały się niedotlenieniem spowodowanym odprowadzaniem ścieków komunalnych.

Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 14 września 2017 r. Komisja Europejska/Republika Grecka (sprawa numer C-320/15)

Dot. uchybienie zobowiązaniom państwa członkowskiego — Dyrektywa 91/271/EWG — Oczyszczanie ścieków komunalnych — Artykuł 4 ust. 1 i 3 — Wtórne lub inne równie skuteczne oczyszczanie

Sentencja

Republika Grecka, poprzez brak zapewnienia wtórnego oczyszczania lub innego równie skutecznego oczyszczania ścieków komunalnych pochodzących z aglomeracji Prosotsani, Doxato, Eleftheroupoli, Vagia i Galatista, których równoważna liczba mieszkańców wynosi 2 000–10 000, uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążyą na podstawie art. 4 ust. 1 dyrektywy Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych, zmienionej rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1137/2008 z dnia 22 października 2008 r.

25

Z polskiej perspektywy:

- obowiązek zrealizowania dyrektywy ściekowej i tym samym dostosowania do wynikających z jej przepisów wymogów istniejących w Polsce aglomeracji istniał do 1 maja 2004 roku, czyli wejścia Polski do UE
- w związku z nieprawidłowym wdrożeniem i stosowaniem dyrektywy w Polsce, Komisja Europejska objęła procedurą naruszeniową łącznie 1 285 na 1 587 aglomeracji.

25

26

**Dyrektywa Rady nr 91/676/EWG dotycząca
ochrony wód przed zanieczyszczeniami
powodowanymi przez azotany pochodzenia
rolniczego**

26

27

Na przestrzeni
lat rolnictwo uległo
całkowitej zmianie

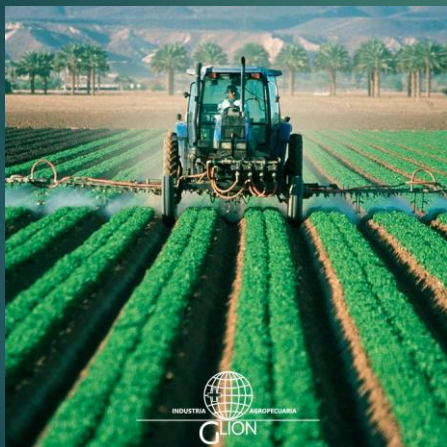

27

28

Problem azotanów pochodzenia rolniczego

29

29

Użytki rolne i zwierzęta gospodarskie

Użytki rolne w UE zajmują ok. 47 % całkowitego obszaru powierzchni UE. W latach 2010–2019 produkcja rolna wzrosła o 14,5 %.

Szacuje się, że produkcja zwierząt gospodarskich odpowiada za 81 % napływu azotu z rolnictwa do systemu wodnego i 87 % emisji amoniaku z rolnictwa do atmosfery.

30

30

31

Azot i Fosfor

- ▶ Substancje biogenne, takie jak azot (N) i fosfor (P), są składnikami niezbędnymi dla roślin. Często stosuje się je jako nawozy w rolnictwie, aby zagwarantować wyższe plony i jakość produktów. Rosnący popyt na produkcję żywności spowodował jednak wzrost produkcji i stosowania nawozów w związku ze znacznym brakiem efektywności, co doprowadziło do zanieczyszczenia wody, powietrza i gleby i ma wpływ na zdrowie człowieka i środowisko
- ▶ Na szczeblu globalnym nadwyżka azotu i fosforu w środowisku przekracza już bezpieczne granice możliwości planety i stanowi poważne zagrożenie dla przyrody i klimatu. Europa znacząco przyczynia się do tej formy zanieczyszczenia, a Europejska Agencja Środowiska (EEA) szacuje, że w Europie limit azotu został przekroczony 3,3-krotnie, a limit fosforu – 2-krotnie
- ▶ Rolnictwo odpowiada za ponad 50 % ogółu zrzutów azotanów do wód powierzchniowych

31

32

- ▶ Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 i strategia „Od pola do stołu” wyznaczają wspólny cel polegający na ograniczeniu strat składników pokarmowych o co najmniej 50 % do 2030 r. przy jednoczesnym zachowaniu żyzności gleb
- ▶ Dyrektywa Rady 91/676/EWG 5 dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego („dyrektywa azotanowa”) jest aktem prawnym o kluczowym znaczeniu dla osiągnięcia tego celu, a także innych celów Europejskiego Zielonego Ładu.

32

33

- dyrektywa azotanowa stanowi podstawowy środek na mocy ramowej dyrektywy wodnej w myśl której wszystkie europejskie wody powierzchniowe – jeziora, rzeki, wody przejściowe i przybrzeżne – oraz wody gruntowe powinny osiągnąć „dobry stan” najpóźniej do 2027 r.
- wraz z dyrektywą dotyczącą oczyszczania ścieków komunalnych dyrektywa azotanowa odgrywa zasadniczą rolę w poprawie stanu jednolitych części wód w UE, ponieważ zanieczyszczenie związkami biogennymi jest jedną z głównych przyczyn uniemożliwiających osiągnięcie dobrego stanu.
- dyrektywa azotanowa jest podstawowym instrumentem zapobiegania zanieczyszczeniu związkami biogennymi wód przybrzeżnych i morskich na mocy dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej

33

34

Podsumowując cele dyrektywy:

- Dyrektywa ta, nazywana dyrektywą azotanową, ma na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wody przez azotany wykorzystywane do celów rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu.
- Stanowi integralną część ramowej dyrektywy wodnej (dyrektywy 2000/60/WE) Unii Europejskiej (UE) i jest ściśle powiązana z innymi politykami UE dotyczącymi jakości powietrza, zmiany klimatu i rolnictwa.

34

35

W myśl wspomnianej dyrektywy państwa członkowskie UE mają obowiązek:

- ▶ wyznaczyć strefy zagrożenia(zwane też strefami wrażliwymi) , z których mają miejsce spływy do wód podatnych lub potencjalnie podatnych na wysoki poziom zanieczyszczenia azotanami lub eutrofizację. Co najmniej raz na cztery lata wyznaczenie stref podlega przeglądowi lub, w miarę konieczności, zmianie w celu uwzględnienia zachodzących zmian;
- ▶ ustanowić obowiązkowe programy działania dla tych stref, przy uwzględnieniu dostępnych danych naukowo-technicznych i ogólnych warunków środowiska;
- ▶ monitorować skuteczność programów działania;
- ▶ monitorować stężenie azotanów w słodkich wodach gruntowych i powierzchniowych w punktach poboru próbek, co najmniej raz w miesiącu lub częściej w okresach powodzi;
- ▶ realizować kompleksowy program monitorowania oraz przedkładać, co cztery lata, szczegółowe sprawozdanie w sprawie wykonania dyrektywy. Sprawozdanie zawiera informacje na temat stref zagrożonych azotanami, wyniki monitorowania wody oraz podsumowanie dotyczące istotnych aspektów zbiorów zasad dobrej praktyki rolniczej i programów działania;
- ▶ sporządzić zbiór zasad dobrej praktyki rolniczej, który jest dobrowolnie stosowany przez rolników. W zbiorze ustanawia się różne dobre praktyki, np. określające, kiedy wykorzystanie nawozu jest niewłaściwe;
- ▶ zapewnić, w stosownych przypadkach, szkolenia i informacje dla rolników.

35

36

W dyrektywie określono maksymalną ilość azotu z odchodów zwierzęcych, jaka może być wykorzystywana każdego roku, na poziomie **170 kg/ha**.

Jeżeli państwa członkowskie wystąpią ze stosownym wnioskiem oraz o ile są w stanie przedstawić dowody naukowe, że nie doprowadzi to do większego zanieczyszczenia, Komisja może przyjąć akty wykonawcze (decyzje dopuszczające stosowanie wyjątków określanych mianem odstępstw), na mocy których można dopuścić – pod pewnymi warunkami – stosowanie większej maksymalnej ilości azotu z odchodów zwierzęcych na niektórych obszarach. Te odstępstwa nie zwalniają zainteresowanych państw członkowskich z obowiązku osiągnięcia zakreślonych w dyrektywie celów dotyczących jakości wody ani z jakichkolwiek innych przewidzianych w niej środków.

36

37

Aktualnie obowiązują następujące decyzje w sprawie odstępstw:

- ▶ decyzja wykonawcza (UE) 2022/696 przyznająca odstępstwo, o które wniosła Irlandia – jest ono ważne przez trzy lata, do 31 grudnia 2025 r.
- ▶ decyzja wykonawcza (UE) 2020/1074 przyznająca odstępstwo, o które wniosła Dania – jest ono ważne przez cztery lata, do 31 lipca 2024 r.;
- ▶ decyzja wykonawcza (UE) 2019/1325 przyznająca odstępstwo, o które wniosło Zjednoczone Królestwo w odniesieniu do regionu Irlandii Północnej – jest ono ważne przez cztery lata, do 31 grudnia 2022 r.;
- ▶ decyzja wykonawcza (UE) 2019/1205 przyznająca odstępstwo, o które wniosła Belgia w odniesieniu do regionu Flandrii – jest ono ważne przez cztery lata, do 31 grudnia 2022 r.

37

38

- ▶ Polska podjęła realizację wymogów zawartych w dyrektywie azotanowej z dniem wstąpienia do Unii Europejskiej, czyli od 1 maja 2004 r., decydując się na wyznaczenie stref zagrożenia, tzw. obszarów szczególnie narażonych (OSN).
- ▶ Komisja Europejska, uznając sposób realizacji przez Polskę wymogów zawartych w dyrektywie azotanowej za niewystarczający, od 2010 r. prowadziła postępowanie zakończone wniesieniem w 2013 r. skargi przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. W wyroku z 20 listopada 2014 r. Trybunał, na podstawie wniesionej przez KE skargi stwierdził, że Polska uchybiła zobowiązaniom państwa członkowskiego, m.in. przez niewystarczające określenie wód zanieczyszczonych lub wód, które mogą być zanieczyszczone związkami azotu pochodzenia rolniczego oraz niewystarczające wyznaczenie stref zagrożenia związkami azotu ze źródeł rolniczych
- ▶ W związku z wyrokiem TSUE od 24 sierpnia 2017 r. nastąpiła w Polsce zmiana sposobu wdrażania dyrektywy azotanowej. Organy władzy ustawodawczej i wykonawczej zdecydowały wówczas, iż w celu zmniejszenia zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobiegania dalszemu zanieczyszczeniu, zostanie opracowany i wdrożony program działań na obszarze całego kraju.

38

39

- ▶ Analiza Najwyższej Izby Kontroli z 2019 roku - 119 planowych kontroli przeprowadzonych przez WIOŚ u gospodarujących na OŚN wykazała, że w 47 kontrolach, tj. 39,5%, ujawniono 57 przypadków naruszenia przepisów ochrony środowiska związanych z ochroną wód przed zanieczyszczeniami związkami azotu ze źródeł rolniczych.
- ▶ Naruszenia te dotyczyły: nieprawidłowego przechowywania gnojowicy lub gnojówki, zły stan techniczny zbiorników, pojemność zbiorników niewystarczająca do przechowywania gnojówki lub gnojowicy na okres m.in. czterech miesięcy; nieprawidłowego składowania nawozów naturalnych lub kiszzonek (brak płyty obornikowej, składowanie na przepuszczalnym podłożu); niewystarczającej powierzchni gruntów do zagospodarowania co najmniej 70% wytworzonej gnojowicy; niesporządzenia pisemnych umów na zbywanie obornika; braku bilansu azotu lub nieuwzględnienie w takim bilansie wszystkich wymaganych elementów (nawożenia gnojówką); zastosowania na użytkach dawki nawozów naturalnych przekraczających dopuszczalny limit ilości azotu w czystym składniku (170 kg N na 1 ha); braku pozytywnie zaopiniowanego planu nawożenia, nieprzekazania planu nawożenia lub nieterminowe przekazanie go do WIOŚ; eksploatacji instalacji bez wymaganego pozwolenia lub zgłoszenia; niezrealizowania obowiązków określonych w pozwoleniu zintegrowanym

39

40

Sposoby ochrony środowiska:

- prawo karne (kodeks karny)
- ustawy pozakodeksowe
- unormowania administracyjne odnoszące się do ochrony środowiska

40

41

	Kodeks karny	Pozakodeksowe przepisy karne	Unormowania administracyjne
Francja	★	★	
Polska	★	★	★
Włochy	★	★	
Niemcy	★		★
Hiszpania	★		★
Szwecja		★	
Wlk. Brytania		★	

41

42

- ✓ 5 krajów (Francja, Niemcy, Włochy, Polska i Hiszpania) inkorporowały regulacje dotyczące karnych naruszeń ochrony środowiska w kodeksy karne jak i pozakodeksowe ustawy zawierające przepisy karne
- ✓ Niektóre kraje zamieściły przepisy karne w różnych uregulowaniach:
 - Hiszpania poza regulacjami ujętymi w kodeksie karnym zawarto unormowania w ustawach administracyjnych.
 - Niemcy - poza regulacjami ujętymi w kodeksie karnym zawarto unormowania karne w ustawach administracyjnych oraz występują przepisy administracyjne, których naruszenie przewiduje odpowiedzialność karną wyszczególnioną w innych ustawach,
 - Wielka Brytania - system *common law* i tradycyjna niechęć do normowania kodeksowego spowodowała, że przepisy karne dotyczące ochrony środowiska zostały umiejscowione w szeregu różnych aktów prawnych,

42

43

Kluczowe aspekty:

- generalnie związek pomiędzy unormowaniami administracyjnymi a przepisami zawierającymi dyspozycja karna ochrony środowiska można określić, że unormowania administracyjne pozostają w większej lub mniejszej zależności od przepisów *stricto* karnych
- w części systemów prawnych szeroko rozumiany interes ochrony środowiska nie jest chroniony bezpośrednio przez kodeksowo unormowane przepisy karne
- naruszenie norm administracyjnych na przykład warunków udzielonego pozwolenia także może skutkować podlegać sankcji przewidzianej w prawie karnym

43

44

-Zorganizowana przestępczość często używa legalnie zarejestrowane firmy po to aby pod ich szyldem dokonywać przestępstw skierowanych przeciwko środowisku

Wskazówka – w prowadzonych postępowaniach należy podążać za pieniędzmi (ustalić ich przepływy i transfery)

44

45

Właściwe zabezpieczanie i weryfikacja dokumentów ma istotne znaczenie w kontekście uzyskania pełnego materiału dowodowego

Wskazówka- należy weryfikować dokumentację i stan faktyczny z udzielonymi pozwoleniami oraz zgodami administracyjnymi np. pozwoleniem wodno-prawnym na odprowadzanie wód z opadów

45

46

Interpol

- Śledzenie i rozpoznawanie pojazdów
- System rozpoznawania twarzy

46

Rozdział XXII Przepisy przeciwko środowisku

47

Art. 182

Zanieczyszczanie środowiska w znacznych rozmiarach

§ 1.

Kto zanieczyszcza wodę, powietrze lub powierzchnię ziemi substancją albo promieniowaniem jonizującym w takiej ilości lub w takiej postaci, że może to zagrozić życiu lub zdrowiu człowieka lub **spowodować istotne obniżenie jakości wody**, powietrza lub powierzchni ziemi lub zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym **w znacznych rozmiarach**, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 2.

Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 działa **nieumyślnie**, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.

§ 3.

Jeżeli czyn określony w § 1 został popełniony w związku **z eksploatacją instalacji działającej w ramach zakładu**, w zakresie korzystania ze środowiska, na które wymagane jest pozwolenie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 4.

Jeżeli sprawca czynu określonego w § 3 działa nieumyślnie, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

47

Dziękuję za uwagę

48

email : piotr.nowak@szczecin.po.gov.pl,
sources: Council of Europe, EJN, Eurojust, ENPE, NIK, Eur-Lex

48